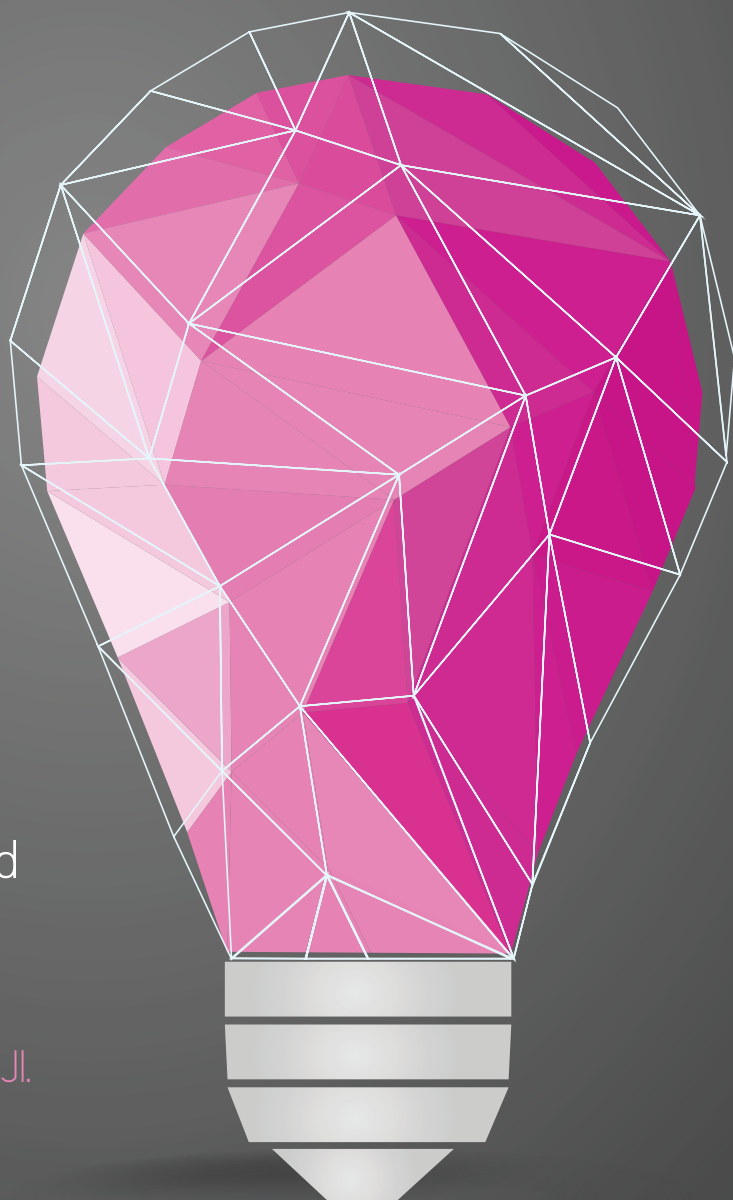

OTROKE IZOBRAŽUJEMO ZA POKLICE, KI DANES ŠE NE OBSTAJAJO, ZATO JE REPRODUKTIVNO UČENJE NAPAKA

Dr. Ranko Rajović,
Mensa International, Gifted
children department

DOBRODOŠLI V POSODOBLJENI GIMNAZIJI.
www.k56.si

1. Uvod

Ker je od uporabnega znanja odvisna tudi rast bruto družbenega proizvoda, je treba vzgojitelje in učitelje izobraziti tako, da bodo vedeli k otrokom pristopiti drugače in na ta način razvijati njihove možganske potenciale. Na testih PISA opažamo, da je prehodnost v nekdanjih jugoslovanskih republikah v primerjavi z drugimi evropskimi državami celo nekoliko boljša, medtem ko se je celotna Evropa v primerjavi z vzhodno Azijo izkazala slabše. Kljub temu da imamo potencial in so naši otroci inteligentni, ne dosegajo pričakovanih rezultatov. Azijski otroci so tukaj precej pred našimi. V okviru Evrope so nekdanje jugoslovanske republike spet pod povprečjem, Slovenija je sicer nekoliko boljša, s tem da je problem funkcionalno znanje, je pa relativno dobro reproduktivno znanje; ko naši otroci nekaj preberejo, znajo to ponoviti/obnoviti.

To je pomembno, saj je dokazano, da je od uporabnega znanja odvisen bruto družbeni proizvod. Ugotovljena je bila soodvisnost. Nobena država brez uporabnega znanja ne more biti bogata. Če smo v primerjavi z vzhodno Azijo pod povprečjem, moramo v naši šoli nekaj spremeniti. Danes je glavni problem reproduktivno učenje. Na podlagi vrste argumentov iz medicine lahko trdimo, da to ni fiziološko učenje, saj se reproduktivno učijo najbolj primitivna živa bitja – ponovijo nekaj 50-krat in si še vedno ne zapomnijo. Mi pa v šolah otroke silimo, da se učijo tako, da učno snov preberejo in jo večkrat ponovijo; res je, da bo otrok jutri in pojutrišnjem to snov znal, vendar jo bo čez deset dni pozabil.

2. Program NTC v praksi

Učitelje je treba izobraziti, da z reproduktivnim učenjem otroci ne bodo dosegli dobrih rezultatov. Res je, da se bo otrok naučil, si s ponavljanjem tudi zapomnil, vendar to ni uporabno znanje. Le-to je namreč najvišja raven znanja in pomeni vzporedno povezovanje informacij. *Primer:* Kaj imata skupnega morská sipa in France Prešeren? Večina ljudi bo odgovorila, da sta oba živi bitji. Seveda. Nato odgovorijo, da imata glavi. Ampak to velja za katerega koli človeka. Zato je treba vzporedno asociirati in iskati rešitev. Po navadi ljudje ne najdejo rešitve in potem jim zastavimo lažje vprašanje. Kaj imata skupnega morská sipa in gosje pero? Vsi odgovorijo, da črnilo. Od gosjega peresa nekoliko oddaljimo asociacijo – Prešeren je po navadi prikazan z gosjim peresom v roki. Tako dobimo funkcionalno znanje; vsi smo slišali za Prešerna, vsi smo slišali za morsko

sipo, ne znamo pa ju povezati. Uporabno znanje predstavlja uporabo informacij, ki jih imamo.

3. Učenje je igra

Mentalna stimulacija je za razvoj možganov zelo pomembna. Živčne celice morajo, da bi preživele, misliti, delati, in naravni instinkt je, da otrok razmišlja. Zmeraj se rad nauči česa novega. Ko začne hoditi v šolo, je srečen, z veseljem nosi torbo in se vrača z nasmehom. Po dveh do treh letih pa 30 odstotkov otrok meni, da šole ne marajo ali čutijo do nje odpor. Zastavlja se vprašanje, kdo je tukaj storil napako. Mi ali otroci? Otroci niso nikoli krivi! To pomeni, da mi počnemo z njimi nekaj narobe. Ta napaka je reproduktivno učenje. Ko ima otrok v šoli vsak dan metode NTC, misli, da je prišel na kviz, da se igra, vse ve, in se mu spet povrne zaupanje vase, kar je pri otroku najpomembnejše. Šele ko s to samozavestjo otroci začnejo ustvarjati asociacije, potem se lahko premaknejo na najvišjo raven, kjer vzporedno vrtijo po dve asociaciji hkrati. Povezati znajo vse podatke iz glave. Najpomembnejše sporočilo je razmišljanje. Zakaj je to pomembno za bruto družbeni proizvod? Od desetih danes najbolj iskanih poklicev so pred osmimi leti le redki obstajali. Vprašati se moramo, na kaj sploh naše otroke v šoli pripravljamo. To pomeni, da to, kar jih učimo sedaj, v prihodnosti ne bo več aktualno. Treba jih je naučiti razmišljati in ne, da se morajo npr. spomniti podatka, v katerem mestu je pred 300 leti živel ta in ta. Čeprav prav tako ni zanemarljivo, pa se vendar naj tudi tega naučijo s pomočjo asociacij. Reproaktivno učenje bi bilo lahko začetno učenje, da bo otrok razumel učno snov oziroma se informiral. Če pa želimo, da se nauči, mora prestopiti na višjo raven.